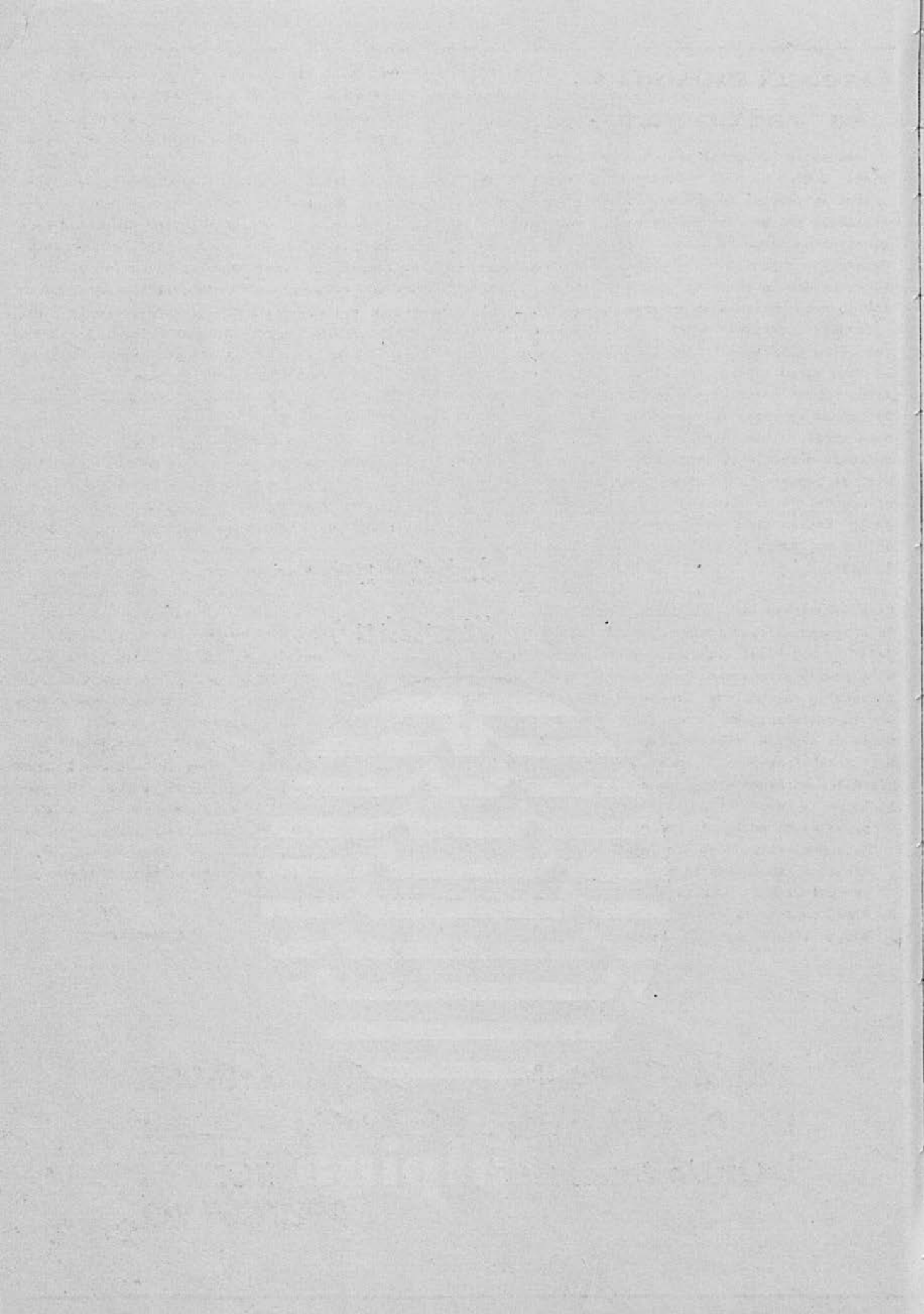

DELO ŽIVLJENJE

letnik 10
številka 7

glasilo tovarne **alpina** žiri

Osebni dohodki še vedno zamrznjeni

Po veljavnih predpisih bodo osebni dohodki zamrznjeni, dokler ne bodo sprejeti in potrjeni samoupravni sporazumi. To pomeni, da dotlej ni mogoče izplačati več kot 11% nad lanskim povprečjem ne glede na dosežene rezultate dela.

Grupacija usnjarsko-predelovalne industrije, ki je sicer na dnu lastvice glede višine osebnih dohodkov, je zato pohitela in že izdelala predlog samoupravnega sporazuma. Vendar pa vse kaže, da postopek okrog potrditve in registracije sporazuma ne bo tako hitro končan, kot bi to želeli. Najprej je treba dobiti mnenja republiškega odbora sindikata, ki bo naš sporazum obravnaval med prvimi - predvidoma sredi julija. Nato bi delavski sveti dokončno odločali o sprejetju sporazuma, ki ga pa mora potrditi še republiška verifikacijska komisija. Skoraj ni mogoče, da bi bilo vse to končano prej kot v avgustu. Realno lahko torej računamo na "odmrzitev" šele v septembru, vendar pa bo veljala za nazaj od 1. maja.

Skupna komisija naše grupacije je pri izdelavi predloga sporazuma upoštevala pripombe, ki jih je prejela na objavljeni osnutek. Največ pripomb sta podala predsedstvo republiškega Sindikata delavcev industrije in rudarstva in svet za tekstilno, usnjarsko in galanterijsko industrijo.

Glede na osnutek, o katerem smo razpravljali tudi v naši delovni skupnosti, je skupna komisija vnesla v besedilo sporazuma nekaj pomembnih sprememb, kot so:

1. Sporazum bo predvidel tudi možnost izplačila odpravnine ob smrti ali upokojitvi, raznih pomoči delavcem, štipendij, jubilejnih nagrad, nagrad za tehnične izboljšave in podobno, kar v prvotnem osnutku ni bilo predvideno.
2. Glede regresa za dopust se določi najnižji znesek 300,00 din in najvišji 600,00 din.

3. Doplačilo za podaljšano delo ne sme biti manjše kot 50%, od obračunske osnove.
4. Nadomestilo OD za čas bolezni ne sme biti nižje od 80% povprečnega OD v preteklem letu.

Ni pa še jasno, če bomo lahko v sporazumu določili enoten povprečni kalkulatívni osebni dohodek, tako kot je bilo predvideno v osnutku sporazuma, ali pa bo vsak od podpisnikov sporazuma sam ugotavljal svoj povprečni kalkulatívni OD. Dejstvo je namreč, da med podjetji naše grupacije ni velikih razlik glede kvalifikacijske in izobrazbene strukture zaposlenih in se povprečen kalkulatívni OD suče okrog 1.400 din netto na zaposlenega mesečno. Zato bi bil olajšan obračun in tudi kontrola, če bi določili enoten povprečni kalkulatívni OD za vsa podjetja.

Samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov je pač še nova stvar, in ni čudno, če republiški organi ne morejo enostavno potrditi, kar jim kdo predloži. Zato ni treba misliti, da gre z njihove strani za kako zavlačevanje. V resnici je nasprotno. Zlasti republiški odbor sindikata je zelo agilni, saj njegovi predstavniki ves čas sodelujejo s skupno komisijo naših podjetij. Samoupravni sporazumi bodo odločilno vplivali na standard delovnih ljudi, na produktivnost in na družbeno akumulacijo, predvsem pa na stabilizacijo našega gospodarstva. Zato je potrebno prej preučiti vsak sporazum z vseh vidikov, za kar pa je potrebno več časa.

Dokler se to ne uredi, ne moremo drugega kot potrpeti. Če bo periodični obračun za prvih 6 mesecev izkazal takšen dohodek, kot ga glede na povečano produktivnost in povečano prodajo v našem podjetju pričakujemo, bomo seveda lahko izplačali razliko OD takoj, ko bo sporazum potrjen. Mogoče bo to že v drugi polovici avgusta, vsekakor pa v začetku septembra.

STOJAN PERTOVT

VSEM ČLANOM KOLEKTIVA ŽELIMO,
DA BI ČIM LEPŠE PREŽIVELI LETNI
DOPUST

UREDNIŠTVO

iz našega novega obrata v Gorenji vasi

Člani našega kolektiva v obratu Gorenja vas že dobra dva meseca delajo v novih proizvodnih prostorih. Bili smo radovedni, če so zadovoljni in smo postavili trem izmed njih vprašanja:

1. KAKO SE POČUTITE V NOVEM DELOVNEM PROSTORU VAŠEGA OBRATA ?
2. STE ZADOVOLJNI, ALI STE PRIČAKOVALI ŠE VEČJE SPREMEMBE - NA BOLJŠE - MISLIMO ?
3. ZAPAŽATE KAKŠNE VEČJE POMANJKLJIVOSTI, KI BI JIH BILO TREBA ODPRAVITI ?

Povedali so nam:

MILICA ŠUBIC
prešivalka

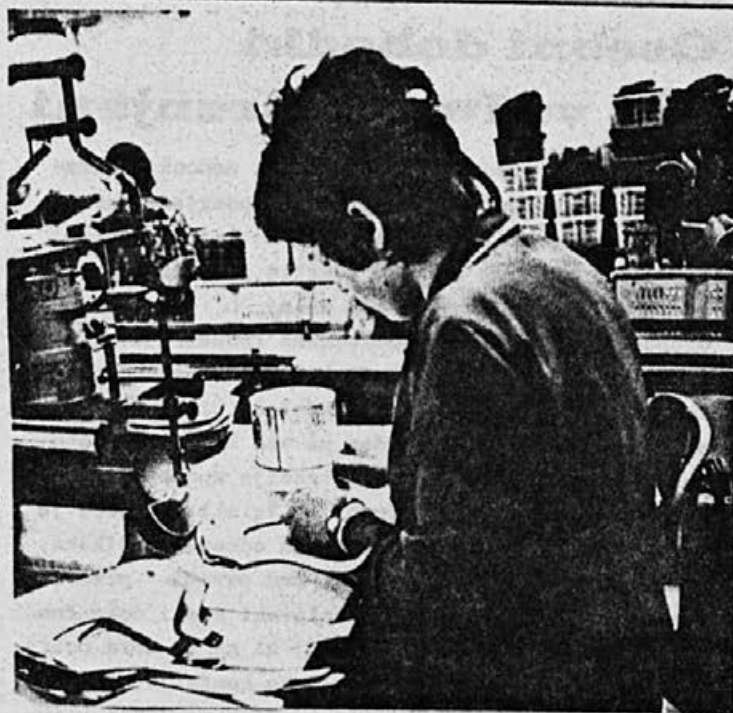
-Zdi se mi, da je proizvodnja res lepo in ekonomično organizirana. Velika pridobitev je tekoči trak. Tudi garderoba je lepša in dosti boljše od prejšnje.

-Nisem pričakovala tako velikega napredka. Potrebno pa bi bilo zamenjati večino zastarelih - starih strojev, in proizvodnja bi se lahko še povečala.

-Potrebno bi bilo čimprej urediti sobo za primer, da delavec nenadoma zbolí ali se ponesreči pri delu in ga je treba odpeljati z delovnega mesta. Kuhinjo za malice bi bilo potrebno čimprej urediti. Sedaj dela stojijo. Tudi peči še nimamo, jezen pa ni več daleč.

JANEZ LAVTAR
prikrojevalec

- V novem obratu se počutim popolnoma zadovoljivo.
- Trenutno so vse možnosti za izboljšave izkoriščene.
- V proizvodnji zaenkrat ne opazim nepravilnosti. Ostale pa so neurejene še nekatere stvari in sicer: moške sanitarije so zelo oddaljene od delovnih mest, centralno ogrevanje bi moralo biti urejeno vsaj do konca septembra, zunanje razsvetljave ni. Večkrat smo že prosili za avtobusni prevoz iz Škofje Loke v jutranjih urah in zvečer v obratni smeri, pa do sedaj stvar še ni urejena. Verjetno bi tudi to vplivalo na produktivnost.

MARIJA KRUMPAČNIK
prešivalka

- V novem delovnem prostoru se počutim dobro, saj je z večjo površino delovnega prostora omogočen boljši potek dela.
- Večjih sprememb nisem pričakovala. Je že boljši potek dela in boljše organizacija velika sprememba za vsakega posameznega delavca.
- Večjih pomanjkljivosti ne zapažam. Treba pa je urediti dobro ventilacijo, kuhinjo, žensko sobo, in seveda - za zimski čas - centralno ogrevanje.

poškodbe pri delu, na poti na delo in z dela v prvi polovici leta 1971

V podjetju je bilo v prvi polovici leta na delovnih mestih 28 poškodb. Poškodovano se je 17 moških in 11 žensk.

Najtežje poškodbe so bile na sledečih delovnih mestih: prebijanje luknjic, skladiščnik in namestitvev podplatov. Na eno izmed teh poškodb odpade 25 dni in pol zdravljenja.

Največ poškodb se primeri na delovnih mestih, kjer se uporablja ročno orodje kot sta nož oziroma šilo. Tako je bilo na delovnih mestih, kjer se uporablja ročno orodje 5 poškodb, sledijo pa delovna mesta: skladiščnik (3), prebijanje luknjic (3), sekanje (2), in obratni mehanik (2).

Najpogostejši vir (zunanji vzrok) poškodb je bil nož (5), sledijo pa mu stroj za prebijanje luknjic (3), šilo (2), in kovinska sponka (2).

Med vzroki za poškodbe je najpogostejši prehiteno tempo dela (8), sledijo pa pomanjkanje delovnih izkušenj (7), premajhna pazljivost pri delu (7) in ostalo (5).

Polovica poškodb se je primerilo delavcem, ki so imeli na delovnem mestu, kjer so se poškodovali, manj kot 6 mesecev delovnih izkušenj.

Najpogosteje so bili poškodovani prsti na rokah in to kar v 20 primerih. Poškodujejo se pretežno mladi delavci v starosti od 15 - 20 let.

Večina poškodb je bila lažjega značaja saj je v 18 primerih bilo potrebno le od 1 - 10 dnevno zdravljenje. Le dve poškodbi sta bili takega značaja, da sta zahtevali zdravljenje daljše od 30 dni.

Če pogledamo podatke o uri nastanka poškodb oziroma dnevih v tednu, ko so se poškodbe primerile, je jasno, da je bila večina poškodb v prvi in četrti uri dela oziroma v ponedeljek in petek. Ta podatek jasno kaže na premajhno koncentracijo pri delu ob prihodu na delo in po malici, še posebno pa to velja za dneve po nedelji oz. pred njo.

Med poškodovanci prevladujejo KV moški in NKV ženske. V prvi polovici leta je bilo zaradi poškodb pri delu izgubljenih 436 delovnih dni. (V ta podatek so vključeni tudi tisti primeri zdravljenja poškodb, ko so se le-te primerile že v letu 1970, zdravljenje pa se je končalo v letošnjem letu.)

Na eno poškodbo pri delu odpade povprečno 15,5 dneva zdravljenja.

Pri delu se je poškodovalo 2,35% delavcev.

Na poti na delo in z dela je bilo 8 poškodb.

Med poškodovanci je 5 pešcev, 2 mopedista in 1 kolesar.

Med vzroki za nesreče na poti je najpogostejši prepozen odhod od doma na delo (4), sledijo pa neupoštevanje prometnih predpisov - neprimerno prehitavanje oz. izsiljevanje prednosti (2), ter neupoštevanje vremenskih razmer na cesti (2). 5 od teh poškodovancev se je zdravilo od 1 - 10 dni, ostali pa so se zdravili dlje časa. V prvi polovici leta je bilo zaradi nesreč na poti na delo in z dela izgubljenih 93 delovnih dni. Na eno poškodbo je povprečno odpadlo 11,6 dni zdravljenja.

Na poti na delo in z dela se je poškodovalo v prvi polovici leta 0,67% delavcev. Skupno se je v prvi polovici leta poškodovalo pri delu in na poti na delo in z dela 36 delavcev ali 3,03% zaposlenih. Zaradi poškodb pa je bilo izgubljenih 529 delovnih dni.

MARIJA KASTELEC

ZAVAROVANJE ALI SAMOZAVAROVANJE

Socialno zavarovanje pokriva med drugim tudi rizik nesreče pri delu in izven dela. V primeru nesreče, ki jo delavec pretrpi, mu socialno zavarovanje izplačuje nadomestilo izgubljenega OD, dokler začasno ni sposoben za delo. Če pa je delovna možnost trajna, ima zavarovanec določene pravice iz invalidskega zavarovanja (invalidska pokojnina, pravica do rehabilitacije oz. do druge zaposlitve, invalidnina in dr.). Če zavarovanec umre, imajo nepreskrbljeni svojci predvsem pravico do družinske pokojnine.

Škoda, ki jo ponesrečeni delavec oziroma njegova družina dejansko pretrpi, pa je lahko dosti večja, kot znaša pokritje rizika pri socialnem zavarovanju. Tako n.pr. v primeru smrti ponesrečenca njegovi svojci res dobe pokojnino, vendar le, če niso preskrbljeni. Vemo pa, da starši pogosto podpirajo tudi svoje odrasle otroke, čeprav že sami zaslužijo. Tega pa socialno zavarovanje ne upošteva. Ali pa kdor utrpi trajno poškodbo (n.pr. izgubi nekaj prstov), praviloma nima invalidskih pravic, če še naprej lahko dela na svojem delovnem mestu.

V civilnem pravu pa je pravilo, da mora tisti, ki drugemu povzroči hude bolečine plačati denarno odškodnino tudi za bolečine. Socialno zavarovanje takšne odškodnine ne pozna.

Skratka, socialno zavarovanje ne pokriva vseh rizikov, ki jih delavec lahko utrpi zaradi nesreče, ali pa jih ne pokriva v celoti.

Zato je tudi pri nas že precej razširjeno tako imenovano privatno zavarovanje. Vsakdo se lahko

sam zavaruje pri zavarovalnem zavodu za primer nezgode in v ta namen redno plačuje določeno premijo. V primeru, da doživi nezgodo, pa mu zavarovalnica izplača določeno vsoto za čas, ki je začelno nesposoben za delo, kot tudi za vsako invalidnost (čeprav ne izgubi delovne sposobnosti). V primeru, da za posledicami nezgode umre, pa dobijo svojci enkratni znesek.

Zavarovalnice poznajo tudi kolektivno zavarovanje: če se večje število delavcev v isti delovni organizaciji zavaruje za primer nezgode, je premija precej manjša kot pri posamičnem zavarovanju. Ponekod se organi upravljanja odločijo, za kolektivno zavarovanje vseh zaposlenih tako, da premijo plačuje delovna organizacija.

Takšno kolektivno zavarovanje na stroške podjetja ima vrsto ugodnosti za delavca, ki se ponesreči na delu ali izven dela. Za kolektiv kot celoto pa takšno zavarovanje nima samo dobrih strani. Predvsem je premija kljub popustu še vedno visoka. Če bi n.pr. hoteli zavarovati vseh 1400 zaposlenih v ALPINI tako, da bi delavec v primeru popolne invalidnosti prejel 30.000,00 N din, bi premija znašala letno kakih 170.000,00 N din. V tem primeru bi vsak delavec med "bolniško" zaradi nezgode dobival dnevno 15,00 N din, v primeru smrti zaradi nezgode pa bi njegovi svojci dobili približno N din 15.000,00.

V tistih panogah, kjer so nezgode pri delu pogoste, se kolektivno zavarovanje mogoče splača. Pri nas pa je očitno, da bi zavarovalnica izplačala delavcem prav majhen del vplačanega zneska. (v letnem letu bi zavarovalnica izplačala našim delavcem manj kot 30.000,00 N din).

Poleg tega pa se postavlja še vprašanje, če je upravičeno, da celoten kolektiv plačuje rizik za nezgode izven dela. Največ težkih nezgod se namreč dogodi pri pridobitnem "privatnem" delu, od katerega ima ponesrečenec sam korist, zato naj bi se tudi sam privatno zavaroval.

Proti kolektivnemu zavarovanju pa so še drugi pomisleki. Med zdravljenjem zaradi nesreče pri delu ima delavec pravico do nadomestila OD v višini 100% od osnove. Če dobiva še določen znesek (n.pr. 15,00 din dnevno) od zavarovalnice, bo torej prejemal več, kot pa če bi delal. Ali ne bo potem manj pazljiv pri delu, češ, saj ne bom na izgubi, tudi če se kaj poškodujem?

Naši organi upravljanja so že večkrat obravnavali ta vprašanja. Prevladalo je mnenje, da je delavec, ki se ponesreči pri delu, treba oskrbeti ustrezno odškodnino, vendar pa nam sistem kolektivnega zavarovanja pri zavarovalnici ne ustreza iz številnih razlogov. Zaradi tega naj bi rajši uvedli nekakšno samozavarovanje v tem smislu, da se odškodnina izplača neposredno iz sredstev podjetja.

Odškodnina naj bi znašala:

- za popolno invalidnost 50.000 N din
- za delno invalidnost toliko % od 50.000 N din kolikor procentov znaša invalidnost
- za primer smrti 25.000 N din.

Če je poškodba zvezana z večjimi bolečinami, pa naj bi delavec dobil še odškodnino za bolečine.

Zneski odškodnin naj bi bili sorazmerno visoki, vendar pa bi bila pravica do odškodnine omejena samo na nesreče pri delu. Z drugimi besedami, pravica do odškodnine bi se priznala s civilno pravno odgovornostjo podjetja za zdravje in življenje delavca. Delavec torej ne bi mogel zahtevati še druge odškodnine od podjetja.

Osnutek pravilnika, s katerim bi uvedli te odškodnine, bo dan v javno obravnavo prihodnji mesec.

STOJAN PERTOVT

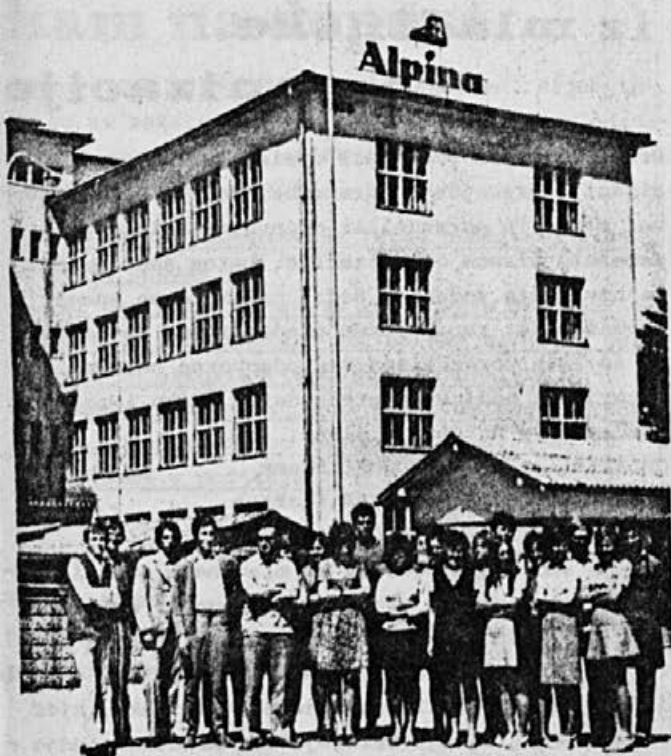
uspehi štipendistov in nove štipendije

Mislím, da je prav, da ob koncu šolskega leta pogledamo, kakšne uspehe so dosegli naši štípendisti, ki jih imamo sedaj že kar lepo število, skupaj 60, na različnih šolah in vseh stopnjah.

Z veseljem lahko ugotavljamo, da so dosegli uspehe, ki presegajo povprečje, še več, nekateri naši štípendisti so najboljši na šolah kjer štúdirajo.

Iz tega lahko sklepamo, da sredstva, ki jih nalagamo v izobraževanje, niso zavržen denar, temveč zelo smotrno usmerjena in bodo tudi primerno oplojena.

Povsem razumljivo pa je, da dijaki in študentje, naši štípendisti, poleg strokovnega teoretičnega znanja, ki si ga pridobijo v šolah, morajo spoznati tudi praktično plat svoje stroke, se s tem izpopolnjevati in formirati v strokovnjake, ki bodo lahko prevzeli zahtevne delovne naloge. Prav zato vsako leto med počitnicami organiziramo počitniško prakso za vse naše štípendiste. Kakor ste gotovo že opazili je trenutno v podjetju mnogo teh mladih ljudi. Počitniška praksa sicer še ni organizirana tako, da bi bodočemu strokovnjaku omogočila skladno in postopno rast, temveč je bolj odvisna od trenutnih potreb in zahtev službe, kjer dijak ali študent opravlja prakso.

(skupinska fotografija praktikantov)

Za mnenje smo povprašali nekaj dijakov in študentov, ki to prakso pravkar opravljajo.

MARINKA KOLENC,

študentka pravne fakultete:

Mislím, da bi si morali predvsem tisti štipendisti, ki podjetja še ne poznajo, najprej ogledati podjetje. V prvih letnikih je potrebno opravljati splošno prakso, dijaki in študentje višjih letnikov pa naj bi prakso opravljali v skladu s strokovno usmeritvijo. Zelo važno je tudi, da delavci podjetja primerno sprejmejo praktikante, jih seznanijo in vključijo v delo. Pri tem je še posebej pomembno, da je praksa organizirana tako, da si dijak ali študent dejansko pridobi potreb-

no praktično znanje, ne pa da opravlja posle v skladu s trenutnimi zahtevami službe.

ENIKO ANTON, maturant ekonomske srednje šole:

Praktikant bi se, po mojem, moral najprej spoznati z osnovnimi nalogami podjetja, planom služb in osnovnimi problemi. Zelo pomembno je tudi, da je praksa organizirana v določenem zaporedju, tako da praktikant spozna vsa področja dela. Razumljivo pa je, da to ni mogoče v eni sami praksi, ampak vsako leto nekaj. To nam bo zagotovilo, da bomo po končanem šolanju vsaj za silo seznanjeni s prakso in bomo lahko hitreje in boljše opravljali svoje naloge.

PETERNELJ NADJA,

dijakinja ekonomske srednje šole:

Ko smo se odločali za šolanje pravzaprav nismo niti vedeli, kaj bomo delali, ko bomo končali šolo. Praksa nam odpira določeno perspektivo, s spoznavanjem del pa se nam širijo tudi naši interesi, kar pa prav gotovo vpliva na večje zanimanje pri študiju in usmeritev v stroki sami in končno tudi na naše delovne uspehe.

Ob koncu pogledjmo še malo v bodočnost. Letos nadaljujemo lani zastavljeno politiko štipendiranja, ki temelji na dejanskih dolgoročnih zahtevah tovarne, ki se razvija in vzporedno mora rasti tudi kadrovska struktura zaposlenih. Po odobritvi programa izobraževanja za leto 1971 je odbor za izobraževanje že podelil štipendije na naslednjih šolah:

Čevljarski šolski izobraževalni center Žiri	9 štip.
Tehniška čevljarska šola v Kranju	4 "
Tehniška usnjarsko-galanterijska šola Domžale	1 "
Tehniška šola kemijske smeri	1 "
Ekonomska srednja šola	2 "
Administrativna šola	3 "

Aranžerska šola	1 "
Tehniška fakulteta-kemija	1 "
Ekonomska fakulteta	2 "
Visoka ekonomsko-komercialna šola	1 "
Pravna fakulteta	1 "
Filozofska fakulteta-industrijska psihologija	1 "
S K U P A J	27 štíp.

NEJKO PODOBNIK

novice iz kadrovskega oddelka

V prvem polletju letošnjega leta smo povečali število zaposlenih za 19 oseb. v šestih mesecih smo zaposlili 65 delavcev, delo pa je prenehalo 46 delavcem. S temi spremembami imamo ob koncu junija 1373 zaposlenih delavcev. Po posameznih obratih pa je število zaposlenih delavcev sledeče: v obratu v Žireh 1016, v obratu v Gorenji vasi 172 in v prodajni mreži 185 delavcev.

Spremembe v mesecu juniju pa so bile v posameznih obratih naslednje. V Žireh so nastopili delo: Stanko Erjavec, Vinko Bogataj, Marija Jerreb, Marija Krvina, Niko Pustovrh, Jakob Jelovčan. Delo je prenehalo sledečim: Leopoldu Klemenčiču, Idi Peternelj, Francu Brenčiču, Jandru Vignjeviću in Julijani Gliha. Anica Bogataj je bila na lastno željo premeščena v obrat Gorenja vas.

V obratu Alpine v Gorenji vasi so nastopili delo: Anica Božnar, Pavla Klemenčič, Francka Oblak, Zofija Huber, Rado Beravs, Marija Kalan, Jožica Prelog in Ivanka Vončina. Delovno razmerje je prenehalo Dragu Rženu in Janezu Božnarju.

Prodajna mreža je zaposlila sledeče delavce: Alojzijo Ilec v Ptujju, Zinaido Čokić v Mostarju, Ano Mihelčič v Celju, Irena Hunjadi v Zagrebu III, Nenad Stanojević v Nišu in Ana Mesec v Škofji Loki. Delo so prenehali: Ivan Bingula in Nikola Lacković v Zagrebu II, Velimir Davinić v Beogradu, Irena Leskovec v Idriji, Nose Štefka v Ljubljani III in Ivan Došen na Rijeki.

Povprečje zaposlenih v I polletju znaša 1365 delavcev.

A F

Drugi gradijo asfaltne ceste, mi pa pot v lepšo bodočnost.

Mi se vključujemo v mednarodno delitev dela, v domačo se še nismo vključili.

iz mladinske organizacije

Pretekli mesec smo imeli v mladinski organizaciji precejšnje spremembe. Volili smo upravni odbor in porazdelili odgovorne naloge po sameznim članom organizacije. Letos smo prešli na nov način vodenja. Sedaj nimamo samo enega predsednika, ampak imamo predsedstvo, kajti tako se laže porazdelijo vse odgovorne naloge, odgovarja pa tudi celo predsedstvo. Tako imamo v predsedstvu naslednje člane:

OBLAK Milan	KOSMAČ Stane
SRŠEN Drago	SELJAK Snežana
KOPAČ Marija	IKIĆ Ksenija

Zadali smo si nalogo, da bo mladinska organizacija v Alpini odslej uspešneje delovala, saj združuje okoli 300 mladih ljudi. Zato bi morala biti ta organizacija ena najmočnejših v podjetju. Vzgladovati bi se morali pri mladincih iz Peka, kjer v sami organizaciji delujejo vsi mladinci podjetja. Imajo stalno obvezno članarino in s tem denarjem prirejajo razne akcije. Seveda pa dobijo precejšnje dotacije tudi od podjetja samega, saj so dobili za letošnje leto 2 milijona starih dinarjev. S tem denarjem in s sposobnostjo vseh mladincev pa se lahko podajo v še tako zahtevne akcije. Letos so sodelovali v "Akciji 75" in jo zelo uspešno zaključili. Skoraj vsak mesec prirejajo izlete in ekskurzije.

Njihov način delovanja bi mogli povzeti tudi mi. Toda pri mladincih v našem podjetju ni velikega zanimanja za delovanje njihove organizacije. Tako nam je pred kratkim propadel izlet v Predvor, kjer je bil zbor aktivistov. Res, da smo dobili povabilo nekoliko pozno, toda vseeno bi lahko bili mladinci bolj složni in se udeležili tega zbora.

Zelo uspešno smo zaključili akcijo "Dinar za belo palčko", kjer smo zbirali pomoč za slepe. Akciji so se odzvali skoraj vsi člani kolektiva in pri nakterih posameznikih smo bili presenečeni nad tolikšnim razumevanjem. Prav tako pa so se našli tudi taki, kjer je bil vtis popolnoma nasproten.

Upam, da bomo mladinci odslej naprej trdneje sodelovali in tako dosegali večje uspehe.

DS

Odprli smo meje turistom, prihajajo avanturisti.

kam na dopust

Dopustniško razpoloženje je vsepovsod. Kljub temu so se nekateri člani kolektiva prijazno odzvali našemu vabilu za sodelovanje in odgovorili na naslednja vprašanja:

1. Kje in kako nameravate letos preživeti svoj letni dopust?
2. Ali napravite načrt za koriščenje dopusta že kmalu v začetku leta ali se kar na hitro odločite in izkoristite najboljšo priliko?
3. Namenite za dopust vsak mesec določena sredstva ali porabite za to regres za letovanje, ki ga prejmete v podjetju?

TONČKA BOGATAJ
delavka v šivalnici težki,
poročena, mati dveh otrok

1. Del svojega dopusta nameravam letos preživeti s svojo družino na morju (v Umagu), ker je vreme letos precej deževno si želim mnogo sonca in obilo kopanja.
2. Načrt za koriščenje letnega dopusta pripravim skupno s člani družine že v začetku leta. Seveda se lahko odločimo le za teden dni, ker ima naša delovna enota v času dopustov največ dela.
3. Ko se odločimo za dopust namenimo zanj tudi vsak mesec določena sredstva. Se je treba pač za vsako stvar pripraviti v naprej. Sicer porabimo v ta namen tudi regres, ki ga dobimo v podjetju.

LEANDER KAVČIČ
delavec v obratu podplatne izdelave
poročen, oče dveh otrok

1. Svoj letni dopust nameravam izkoristiti kar doma. Če se hočem na jesen vseliti v svoj dom, si ne morem ne zaradi časa niti zaradi denarja privoščiti dopusta pri morju, čeprav sem ga zelo potreben.
2. V preteklih letih sem že v začetku leta napravil načrt za letovanje na morju.
3. V moji družini tega nismo napravili. Je pa pravilno, da se določena sredstva že tekom leta namenijo za to.

JELICA DIKLIČ
delavka v kadrovski službi
vdova

1. Zaradi mamine bolezni (je težko pokretna), bom tudi letos preživela svoj letni dopust doma.
2. Za koriščenje dopusta napravim načrt že prav kmalu po novoletnih praznikih, koristim pa ga kadar mi delo najbolj dopušča.
3. Ker ne koristim dopusta izven doma, nimam pravice do regresa. Nadomestilo za K-15 pa potrošim v druge namene.
Sicer pa je le-to bilo doslej (upam, da mi moje odkritosti ne bo nihče zameril), razmeroma zelo nizko.

MATIJA ZAJC
delavec v skladišču gotovih
izdelkov

poročen, oče treh otrok

1. Tudi letos bom preživel dopust doma. Poleg tega, da imamo nekaj zemlje, letos tudi delno adaptiramo stanovanjsko hišo. Za to pa bomo porabili denar in tudi ves prosti čas.
2. Z ženo že med letom delava načrte za eno ali največ dvo-dnevne izlete z otroci, vendar se dokončno odločiva med dopustom.
3. Posebej za dopust ne hranim denarja. Regres pa bova z ženo porabila za letovanje otrok. Če pa bo kaj več, bo prišlo prav pri obnovi hiše ali nabavi opreme.

MILAN OBLAK
delavec v obratu podplatne
izdelave - neporočen

1. Letos sem se odločil, da grem za teden dni s prijateljem letovat v Umag, drugi teden pa s šotorom nekam nižje v Istro.
2. Dopust planiram že takoj v začetku leta. Če se pa ponudi prilika za kakšen dober izlet, se pa tudi odločim, ko vidim kdo ga organizira in kam bi šli.
3. Za dopust vsekakor koristim regres. Moram pa vedno dodati tudi nekaj tisočakov iz rednih mesečnih dohodkov, če hočem, da je to res dopust.

proslava 30-letnice ustanovitve OF na gorenjskem

III. zbor Gorenjskih aktivistov je bil 26. in 27. junija 1971 okrog jezera Črnjava pri Predvoru. Prvi je bil v Železnikih 1969. leta, drugi pa je bil v Bohinju leta 1970.

Gorenjske občine so sklenile, da se tako srečanje organizira vsako leto in sicer vedno v eni izmed gorenjskih občin. Sedanje področje Gorenjske je tudi med vojno obsegalo prav isto področje organiziranega dela OF za Gorenjsko, pokrajinskega in oblastnega komiteja K P. Od leta 1941 - 1945 so bili organizirani na področju Gorenjske prav vsi organi bodoče ljudske oblasti in prav tako tudi vojaška organizacija vojnih edinic. Med vojno so bili organizirani vaški, mestni, rajonski, okrožni in kočno oblastni odbori OF za Gorenjsko. Iz teh organov se je po vojni razvila in dokončno oblikovala politična teritorialna razdelitev sedanjih občin kot gospodarskih skupnosti. Vemo tudi, da taki zbori niso bili med vojno legalni, temveč so se vršili nekje na Jelovici, na bohinjskem, kamniškem in škofjeloškem področju. Tu so se zbirali ne samo aktivisti, temveč tudi predstavniki NOB in pokrajinskih odredov.

Vsi, ki smo sodelovali na takih zborih, danes nismo več mladi, imamo pa izkušnje v graditvi ljudske oblasti in socialistične ureditve. Namen takih srečanj aktivistov po vojni je, da se ljudje ponovno snidejo, da obudijo spomine in da tu-

di ugotavljajo rezultate dela na področju politike, gospodarstva in kulture. Pojavlja se tudi potreba po sodelovanju mladih, ki postajajo vse večji nosilci bodočega razvoja.

Srečanje v Predvoru je imelo živahen kulturni program. Nastopili so mladinci, taborniki, planinci, JLA in rezervni oficirji.

V osnovni šoli Predvor je bila odprta razstava 900 let Preddvora in razstava umetniških del. Ob jezeru Črnjava je bil partizanski miting, ob sodelovanju Prešernovega gledališča, moškega pevskega zbora iz Bele in drugih.

V nedeljo 27. junija je pred kakimi 1000 ljudmi govoril predsednik ZIS tov. Mitja Ribičič. Obudil je spomine na preteklost in se dotaknil tudi notranjih in zunanjih problemov danes. Poudaril je potrebo po enotnosti naših narodov, kajti zadnje čase se pojavljajo pritiski tako z Vzhoda kot Zahoda.

Poleg tov. Mitja Ribičiča so se udeležili zbora tudi najvidnejši republiški voditelji, predstavniki iz zamejstva, JLA, in predstavniki vseh gorenjskih občin.

Značilno za srečanje v Predvoru je bila velika udeležba mladih.

HERON ŠUBIC

Vremenska napoved ?

Foto: Vlastja Simončič
EPIAP - DLOS

otročka garderoba med počitnicami

Začele so se šolske počitnice. Otroci so si zaslужili nekoliko spremembe, zato jih bomo vzeli s sabo na dopust, ali pa jih bomo poslali nekateri v kolonije, drugi pa k raznim sorodnikom, znancom itd. Kaj pa naj jim damo v kovček ali torbo?

To je odvisno predvsem od izbire počitniškega kraja. Drugače bomo opremili otroka, če gre na morje, kot pa če ga pošiljamo v hribovsko vasico. Bolj enostavno bo tudi opremiti dečka kot deklico.

Torej, fantom bomo dali s sabo ene dolge hlače (najbolj imenitve bodo kavbojke ali žametove hlače) ter vsaj dvoje pralnih kratkih hlač (iz platna ali balonske svile). Zraven pa čim več pisanih majic ali srajčk. Te so lahko črtaste ali pa enobarvne. Moderne so majice z natiskanimi popmotivi, ki so na otrocih še posebno ljubke. Ta motiv je lahko sonce, metulj, jabolko, hruška itd. Lepo je, če so nogavičke ali dokolenke v isti barvi kot majica ali srajca. Obvezen je tudi topel volnen pulover ali jopa in pa veterni jopič za hladnejše dni.

Od obutve bodo najprimernejše raze sandal japonske ali pa lesene coklje. Tudi platnena kapa ali pa slamnat klobuk bo dobrodošel za vroče sonce.

Tudi deklice se bodo najbolje počutile v hlačah.

Vesele bodo "vročih hlačk", za hladnejše dni pa bodo prijetne dolge hlače ali pumparice. Zraven sodijo že omenjene majice ali tanki puloverji. Z dodatkom ene ali dveh oblek in jopice bodo že kar lepo opremljene.

Seveda pa ne smemo pozabiti kopalk. Vsaj dvoje naj ima vsak otrok, da ne bi hodil v mokrih. Sicer pa bodo otroci na počitnicah tako ali tako veseli in dobre volje. Zaželimo jim lahko samo lepo vreme in srečno pot!

DUŠA MESEC

PLAN

Industrializacija - glavni cilj francoskega plana

Francoski parlament razpravlja o petletnem planu za obdobje 1971 - 1975. Dokument ki zajema 400 strani, je Komisariat za plan izdeloval 3 leta. Plan upošteva aspekte nadaljnjega gospodarskega in družbenega razvoja Francije. Glavni cilj plana je izgradnja sposobne in v mednarodnem merilu konkurenčne industrije. Da ne bi nastali preveliki družbeni konflikti, naj bi se bruto družbeni proizvod v 5 letih povečeval le za 5,8 do 6 % letno, letni aktivni saldo trgovinske bilance naj bi dosegel 1 mrd. frankov. Visoke investicije so predvidene za poklicno usposabljanje, produktivne investicije naj bi letno naraščale za 7 %. Investicijska stopnja industrije naj bi se od 14,7 % v letu 1965 povečala na 16,7 % v letu 1975, s posebnim poudarkom na razvoju raziskav. Plan predpostavlja izenačen državni proračun/ stabilizacijo davkov na sedanjem nivoju, ko zajemajo 40 % bruto družbenega proizvoda. Realna osebna potrošnja naj bi letno naraščala za 5,5 %. /TA/

TEKMOVANJE PIHALNIH ORKESTROV V KOPRU

Zveza kulturno prosvetnih organizacij, Obalna turistična zveza Koper ter Zveza za pospeševanje turizma Piran - Portorož so bili letos že tretjič organizatorji tekmovanja pihalnih orkestrrov Slovenije.

Naša godba se je tega zanimivega tekmovanja udeležila letos že drugič.

Poleg nas je bilo prijavljenih še 20 pihalnih orkestrrov.

Tekmovanje je bilo razdeljeno v tri težavnostne stopnje in smislino nastopili v tretji. Vsaka godba je zaigrala dve obvezni in eno poljudno skladbo, ki jih je poleg publike poslušala in ocenjevala posebna komisija glasbenih strokovnjakov.

Orkester, ki je zbral zadostno število točk, je

dobil lepo spominsko plaketo. Te so bile zlate, srebrne in bronaste. Nam je za nekaj točk ušla srebrna. Prinesli pa smo bronasto, ki smo jo pr tako veseli. Glede na to, da nima nobeden izmed nas niti nižje glasbene izobrazbe in da nimamo niti svojega dirigenta ampak nas samo enkrat tedensko poučuje dirigent iz Idrije Drago Kanduč, smo dosegli dovolj. Upamo in želimo pa, da bi v bodoče dosegli še boljše uspehe, ki pa jih pod vodstvom dirigenta Draga Kanduča, ob tako veliki angažiranosti našega referenta Vikija Žaklja, ob takem razumevanju in podpori vodstva ter celotnega kolektiva Alpina, res lahko dosežemo.

T G

SINDIKALNO PRVENSTVO ŽIROV V KOŠARKI

V počastitev 30. letnice vstaje in 4. julija, Dneva borca, je bilo na igrišču pred osnovno šolo sindikalno prvenstvo žirovskih podjetij v košarki. Tekmovanje je organiziral Košarkarski klub Kladivar, pokrovitelj tekmovanja pa so bile sindikalne podružnice podjetij, katerih ekipe so tekmovali. Te so tudi prispevale sredstva, ki so bila potrebna za nakup pokala, ki ga je prejela najboljša ekipa in za nakup diplom in osveščenih pijač za tekmovalce.

Na tekmovanju so sodelovale ekipe: Kladivarja, Osnovne šole, Alpine in ekipa ostalih podjetij. Igralo se je po sistemu "vsak z vsakim", doseženi pa so bili sledeči rezultati:

ALPINA : KLADIVAR	69:51
" : OSNOVNA ŠOLA	69:48
" : OSTALI	48:64
OSTALI : OSNOVNA ŠOLA	53:37
KLADIVAR : OSTALI	54:38
KLADIVAR : OSNOVNA Š.	64:49

Prvo mesto je pripadlo ekipi ALPINE, ki je tako prejela pokal v trajno last. Vrstni red pa je bil sledeči:

1. ALPINA	6 točk	186:145	+ 41
2. KLADIVAR	4 točke	169:156	+ 13
3. OSTALI	2 točki	137:139	- 2
4. OSNOVNA ŠOLA	0 točk	134:186	- 52

Lista najboljših strelcev:

1. Krvina Rajko - Kladivar	69 točk
2. Govekar Miha - Alpina	50 "
3. Kristan Vito - Osnovna šola	44 "
4. Bogataj Miro - Kladivar	44 "
5. Čadež Viki - Ostali	37 "
6. Erznožnik Ciril-Alpina	37 "
7. Pečelin Adolf -Alpina	36 "
8. Mlinar Franci -Ostali	35 "
9. Pečelin Boris - Alpina	32 "

Tekmovanje, ki je bilo prvo take vrste v žireh, je dobro uspelo. Organizacija samega tekmovanja je bila zadovoljiva, pa tudi prikazana igra posameznih ekip je bila na dovolj visoki ravni, da so na svoj račun prišli tudi navijači.

Želimo, da bi bilo takih tekmovanj v bodoče še več ter da bi se program tekmovanja razširil tudi na ostale športe.

M. G.

Brex besed

Š P O R T

Košarka, ta navdušujoča igra med dvema košema, ki iz leta v leto pridobiva vse več simpatizerjev širom sveta, si je tudi v Žireh pridobila veliko prijateljev.

Košarka se v Žireh igra že več kot lo let. V tem času je bilo zgrajeno tudi betonsko igrišče, kvaliteta igre pa je iz leta v leto naraščala. To so dokazovali tudi rezultati, ki so jih dosegli košarkarji in košarkarice šolskega športnega društva Tabor Žiri na pokrajinskih, republiških in kasneje tudi na državnih prvenstvih.

Svoj največji uspeh pa so košarkarice vsekakor dosegle letos z osvojitvijo prvega mesta na državnem prvenstvu pionirjev in pionirk v Prištini. Ta zavidanja vreden uspeh so pod strokovnim vodstvom tovarišev Darija in Marka Erznožnika dosegle pionirke osnovne šole Žiri kot predstavnice Slovenije. Uspeh je toliko bolj vreden, če pomislimo, da so bile edina ekipa na prvenstvu, ki nima dvorane in tako ne možnosti vaditi tudi pozimi.

Pa pogledjmo katere ekipe so sodelovale v ženski konkurenci in kakšne rezultate je z njimi dosegla ekipa Žirov.

Žiri (Slovenija)	: Štip (Makedonija)	52:12
" "	: Priština (AO Kosmet)	72:17
" "	: Zagreb (Hrvatska)	31:24
" "	: Beograd (Srbija)	27:30
" "	: Bačka Topola (AP Vojvodina)	43:10

- Vrstni red :
1. Žiri
  2. Zagreb
  3. Beograd
  4. Bačka Topola
  5. Priština
  6. Štip

Kot vidimo, so vse svoje nasprotnice gladko premagale, razen ekipe Srbije, proti kateri so nesrečno izgubile v zadnjih minutah igre. Ker pa je Zagreb kasneje premagal Beograd, so osvojile prvo mesto zaradi boljše razlike v koših. Prvo mesto je vsekakor zaslužno, ker so prikazale najboljšo igro, katero pa je krasila še neverjetna borbenost celotnega moštva. Za osvojeno prvo mesto so prejele v trajno last lep pokal, spominsko plaketo, poleg tega pa še 5 žog in vsaka tekmovalka po eno knjigo.

Vse priznanje pa gre tudi vsem žirovskim podjetjem, ki so na kakršen koli način pripomogli k temu, da je ekipa košarkaric sploh lahko šla na to tekmovanje.

Predstavnika Slovenije: Žirovke kot prvakinje in Vrhničani kot 4. med fanti

Nismo se še prenehali veseliti ob tem velikem uspehu, ko smo izvedeli še drugo, prav tako več kot razveseljivo novico. Šolsko športno društvo Tabor Žiri je v tekmovanju več kot 30 osnovnošolskih športnih društev cele Slovenije v letu 1970/71 premočno osvojilo prvo mesto pred šolskim društvom iz Prebolca. To je vsekakor lepo priznanje celotnemu kolektivu športnega društva za uspehe, ki so jih na športnem področju dosegli v tem šolskem letu. Za to so prejeli plaketo z zlato zvezdo in lep prehodni pokal. Prehodni pokal, pa bo po petih letih tekmovanja prejelo v trajno last tisto društvo, ki bo v celotnem obdobju najboljše.

Želimo, da bi mladi tekmovalci šolskega športnega društva Žiri še v najprej tako pridno delali in nas tudi v bodoče razveseljevali z doseženimi rezultati.

MIHA GOVEKAR

V preteklem mesecu so odšli v zasluženi pokoj Velimir Davinič, poslovodja v Beogradu I, Leopold Klemenčič, mizar in Janez Božnar, čuvaj v Gorenji vasi.

Ob tej priliki se jim zahvaljujemo za uspešno delo in jim želimo prijeten počitek.

Poročili so se:

Joži Peternelj, Ivanka Trček in Matjaž Žakelj.
Iskreno čestitamo!

HVALA LEPA ZA ANGLEŠKE SOBOTE

Kako blizu nam je London, če tja potujemo preko Brnika z letalom DC 9 in s 950 km na uro. To je preko sto sedežno letalo, ki leti na višini 10000 metrov in slabih dveh urah pristane v Londonu. Torej, če si hočemo London ogledati iz zraka, na zemlji in pod zemljo, je pač treba odšteti 194.000 S din in se odpraviti na pot. Sicer pa je ceneje verjeti v nekaj skopih podatkov, ki so nam jih nudili vodiči v štirih dneh potovanja po Londonu in Amsterdamu. London je najbolj prostrano evropsko mesto in meri v premeru 140 km ter šteje s predmestji 12 milijonov prebivalcev. Torej moraš kar paziti, da se ^{ne}zmešaš mednje in da se vrneš domov.

Solato smo v Londonu jedli sladko, zato pa so bile cene drugim rečem bolj slane. Prav zato smo najprej hoteli vedeti nekaj več o delu in življenju Angležev, da bi v poznejših dneh laže cenili in presojali. Angleški vodič je hladno in hitro odgovarjal na naša vprašanja in nadaljeval: "Naš delovni dan se začne ob 9 uri in traja do 5 ali 6 ure. Povprečna delavska plača (preračunal sem vse v dinarje) znaša 60.000 din tedensko. To so državne plače, oziroma plače v podjetjih. Privatniki pa zaslužijo kakor se kdo znajde - tako kot povsod." Delovna mesta imajo tako kategorizirana, da med delavci zasluži naj več tisti, ki opravlja težka umazana dela. Vodič je nadaljeval: "Ti delavci zaslužijo več kot vozniki avtobusov ali povprečni uradniki. Socialno zavarovanje je nekoliko nerodno urejeno. Za vsako najmanjšo operacijo je treba čakati po nekaj let, v privatni praksi pa stane od tristo tisoč din naprej. Toliko stane tudi abortus, ker pa se to ne da čakati nekaj let, je pač treba plačati.

Pokojnine imajo po treh kategorijah: višja, srednja in nižja. Nižja je že tako nizka, da se od nje skoraj ne da živeti. Zato pa skrbi družba, da takim upokojencem nudi zaščito v domovih, kdor pa tega noče pa dobi na dan zagotovljen en topli obrok hrane.

Alkoholne pijače je v Angliji dovoljeno točiti samo od šestih zvečer do enajstih, vključno tudi pivo. Med ogledom Londona, pa smo ugotavljali tudi njegove cene. Črna kava (proja) 300 din, pivo 1600 din, vstopnica za kino 1500 din, vstopnica za opero (na sporedu je bil Boris Godunov in v gosteh so bili sovjetski pevci) od 10000 din naprej, vozna karta za mestni avtobus 1000 din (so zelo dolge reglacije). Stanarina pobere dobro tretjino delavčeve plače. Ko smo seštevali koliko dobijo za svoje

delo in koliko dajo za njihovo mestno življenje in odšteli še tistih nekaj njihovih zelo pozitivnih postavk, smo enotno dejali: "Hvala lepa za angleške sobote." Torej, če primerjamo angleški standard z našim, je bistvena razlika v tem, da so ga oni do te stopnje gradili nekaj sto let in je prilično stabiliziran, mi pa včasih malo godrnjamo, ker tega nismo dosegli v dobrih dvajsetih letih. Sicer pa naj vsakdo sam presodi, kaj bi našega zamenjal z Angleži. Nekaj bi se dalo menjati v našo in njihovo korist.

Najvišja stavba v Londonu je televizijski stolp, 340 metrov. Z njega je čudovit razgled po mestu, seveda, če nad njim ne tiči znamenita londonska megla. Tudi proti temu so se iznajdljivi Angleži znašli. Na stolp so montirali "nekakšne daljnoglede" in v slučaju megle v njih vidite na velikem diapozitivu tisti predel mesta, kamor ste obrnjeni.

Poleg naštetih znamenitosti smo si ogledali tudi muzej voščenenih lutk MADAME TUSSA VOUS. V tem muzeju lahko vidite vse bolj znamenite osebnosti nekaj sto let nazaj. Figure so tako naravne, da jih je težko ločiti od obiskovalcev, ki se v dvorani pomešajo mednje. Tu lahko vidite astro navte, beatlese, filmske igralce, morilce (Česman), državnike in politike. Seveda je med največjimi tudi naš maršal Tito - v roki drži časopis. Pred leti je baje imel Ljudsko pravico, tokrat pa je imel Delo. Med drugimi muzeji smo si ogledali tudi Kraljevi letni dvor, ki pa že bolj prehaja v muzej, kot kraljevo bivališče. Posebnost tega muzeja je, da ne pustijo med obiskom nobenega vodiča v dvor. Kdor pa si želi kakšno pojasnilo med ogledom kraljevskih zakladov, pa si lahko že pri vhodu sposodi majhen aparat in med ogledom po celem dvoru lahko po želji sprašuje v centralo o tem in onem. Ker pa našo ljubo žirovščino po svetu ne razumejo, sem pač sam moral razvozljavati vso čudo Rembrandtovih del in drugih.

London je znan tudi po svojem podzemlju. Ves je prepreden s podzemno železnico v dveh ali treh nadstropjih. Druge vrste podzemlja pa so razna zabavišča, ki so večji del v podzemskih prostorih. Ogledal sem si tudi četrt večernega življenja Soha. Tu cvete trgovina in zabavišča vseh narodnosti. V tej četrti je podzemlje še najbolj razgibano. Tu si lahko ogledate vse non-stop od striptisa, parnografskih filmov in podobno. Za eno vstopnico v takem zabavišču lahko sediš to-

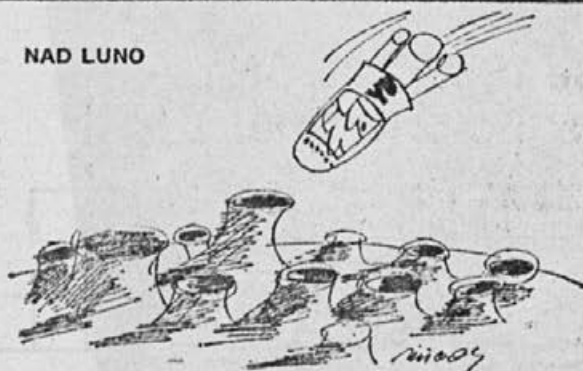
liko časa, dokler ne začneš počasi verjeti, da je imel Darwin prav, ko je trdil, da je človek iz opice. Potem pa si spet zaželiš med ljudi, seveda z nekaj tisočaki manj v žepu.

Po treh utrudljivih dneh v Londonu smo odleteli čez severno morje v Amsterdam in se ustavili za en dan. Prav na hitro smo si morali ogledati te čudovite severne Benetke, kot pravijo nekateri temu milijonskemu mestu, ki stoji na tako močvirnih tleh, da je ves prepleten s kanali in mostovi. Vse hiše pa so grajene na kolih, kot v Benetkah. Zanimivo je, kako severnjaki gledajo na "Bal-kance". Med pogovorom pri ogledu mesta, nas je njihov voščil vprašal, če v Jugoslaviji že imamo televizijo. Hitro se je znašel nekdo od naših, pa mu je dejal, da še ne, ker še živimo v gmajni. Voščil pa se je oprostil, da jo tudi on še nima, ker še nima pravega stanovanja in živi v kolibici na čolnu. (to je značilno za Amsterdam, kot v Honkongu zaradi pomanjkanja stanovanj, čolnov in vode pa je dovolj.) Bolj mimo grede smo si ogledali znamenitosti mesta, kot so Rembrandtova hiša-muzej, hiša Ane Frank, četrt brusilcev diamantov in druge znamenitosti mesta. Prava vsakdanost pa tudi ni, če človek vidi sredi popoldneva "dekleta v izložbi", kot je to le v Amsterdamu.

Po tem bežnem pogledu na Amsterdam, smo se spet odpeljali na novo letališče CATWICK, ki je eno največjih v Evropi in je grajeno na dnu nekdanjega jezera - 15 metrov pod nivojem morske gladine. To je za Holandijo značilno, da iz nižine izčrpajo vodo v morje, naredijo nasipe, pa si tako pridobijo nove suhe površine. Iz letališča Catwick smo poleteli pozno zvečer v kislem deževnem vremenu. Spet smo se dvignili visoko nad oblake. Zapuščali smo te zahodne dežele z mešanimi občutki, ki so se prepletali s preživelimi dnevi in s skorajšnjim snidenjem doma. Vmes pa nas je kdaj pa kdaj boleče preletela misel na tragedijo na Krku. Iz rahle zasanjanosti nas je predrnil glas pilota, ki nam je sporočal, da smo pravkar prestopili nemško mejo. Ura je bila pol desetih. Pogled iz letala je bil čudovit in enkratno. Pod nami je plavalo morje sivo-rdečih oblakov. Na zahodu se je potapljalo v morje zahajajoče sonce, na tem nem nebu pa nam je plaval nasproti blede mesec in dajal s svojo prisotnostjo pravo vesoljsko vzdušje. In tako smo ob enajstih zvečer po nizkem obletu Ljubljane spet srečno pristali na Brniku.

JOŽE PERNEL

NAD LUNO

— Glej, glej! Taka je kot naši zakoni: same luknje!

LITERARNA UGANKA

Popoldanski potniški vlak je za nekaj časa pretrgal zaspano enoličnost na železniški postaji. K prehodu je privabil skupino otrok, delavci, ki so nakladali žico na tovorni vagon, so vzravnali hrbte in šofer, ki je čakal, kdaj mu bodo izpraznili avto, si je prižgal cigareto ter gledal, ali bo med potniki kak znan obraz. Na postaji je zavrelo. Izstopali so delavci, ki so se vžičali iz tovarne: iz jeseniške železarnice z Javornika, iz Lesca iz Radovljice - iz vseh krajev, ki dan na dan vsrkavajo množice ljudi in s svojimi tipalkami segajo do najbolj oddaljenih hribovskih vasi. Delavci so se naglo razhajali, sprevozniki so s treskom zapirali vrata železniških voz, iz lokomotive je sičaje uhajala para, potem pa je vlak potegnil in kmalu izginil za ovinkom. Postajni načelnik se je vrnil v pisarno in mladi šofer je nestrpno zavpil nad delavci:

"Zganite se no! Mislite, da bom čakal do večera!" Baronova Katra, visoka, sloka ženska pri petdesetih, z značilno držo hribovskih ljudi in s pleteno košaro čez roko, je zmedoma obstala pred postajo. Ni bila vajena vožnje z vlakom in je čutila rahlo omotico. V ušesih so ji še zmeraj nabijala ropotajoča kolesa. Potem se je zavedela, poravnala prtič na košari in stopila proti izhodu. Zagledala se je v široko gmoto zelene Jelovice in v mislih že ubirala bližnjico, ki jo bo najhitreje pripeljala domov. Ko je šla mimo tovarnega avta, jo je šofer spoznal.

"Greste domov?"

"Domov." Katra je presenečeno pogledala mladega fanta v modrem pajacu z zavihanimi rokavi in z zapestno uro na roki. Potem ga je prepoznala in se nasmehnila.

"Glej ga no, Nežin Matevž! Pa kar z avtom!"

Matevž je samoveščno prikimal in pogledal avto.

"Saj! Pa sem ga sit, avtomobila. Tri vožnje vsak dan, včasih celo štiri - človek se naveličal! Se vam mudi? Če malo počakate, vas lahko potegnem

